

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑ

Πρό τινος ζωηρώς ἐν τῷ τύπῳ ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα τοῦ καθαρισμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐκ τῶν ὀθνείων θανείων τῶν γενομένων ἐν χρόνους ἀμνηθείας ὑπὸ μουσικοδιδασκάλων ἤκιστα ἐχόντων ἀνεπτυγμένον ἐν ἐκντοῖς τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ. Πολλὰ ἐρρέθησαν καὶ ἐγράφησαν περὶ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου κειμηλίου, ἐφ' οὗ ἡ τῇ ἡμιμαθείᾳ παρεπομένη αὐθάδεια παραχαράκτου περιήγαγε χεῖρα ἀπειλήσασα νὰ καταστήσῃ ἀγνώριστον ὑπὸ τὰ ἐπισωρευθέντα ξενικὰ ἐπικαλύμματα τὸ μέλος, καθ' ὃ οἱ πατέρες ἡμῶν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ἐξύμουν καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν ἰκεσίας ἀνέπεμπον. Αἱ ἐν τῷ τύπῳ ὅμως ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου γενομένηαι συζητήσεις, εἰ καὶ ἀπεκάλουν γενικαῖς ἐκφράσεσι τὰς γενομένας τολμηρὰς παραχαράξεις τοῦ ἀρχαίου μέλους, καὶ κατεδείκνυσον τὴν ἀνάγκην μελέτης πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀρμονίαν καὶ μελωδίαν, δὲν διεχάρκτον ὅμως καὶ πρόγραμμα ἐπαναγωγῆς τοῦ μέλους εἰς τὰ πάτρια. Τούτου ἕνεκα περιστρεφόμεθα εἰς τὸν κύκλον τῶν γενικοτήτων καὶ θεωριῶν, ἐν ᾧ ἡ ἀφυπνισθεῖσα ἐθνικὴ συνείδησις ἀπῆλθει τὸν ὡς τάχιστα καθαρισμόν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς ἐκ τῶν ἐπεισάκτων ξενισμῶν.

Ἡ Α. Θ. Π. ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου προγονικοῦ κειμηλίου ἔγνω νὰ καταρτίσῃ ἐπιτροπὴν ἐξ ἐπιστημόνων τῆς μουσικῆς καὶ ἀναθέσῃ εἰς αὐτὴν τὴν τακτοποίησιν καὶ διακανόνισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ τὸν καθαρισμόν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἐπεισάκτων μελῶν τῶν μὴ συναδόντων τῇ ἀρχαίᾳ μελοποιᾷ, ἐφ' ᾧ καὶ διώρισε τὸν πανοσ. ἀρχιμηνδρίτην κ. Γερμανὸν Ἀφθονίτην, τὸν ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ γένους σχολῇ καθηγητὴν τῶν μαθηματικῶν κ. Α. Σπαθάρην, καὶ τοὺς μουσικοδιδασκάλους κκ. Γεώργιον Βιολάκην πρωτοψαλτην τῆς Μ. Ἐκκλησίας, Ἰωάσαφ μοναχόν, Εὐστράτιον Γ. Παππαδόπουλον καὶ Νικόλαον Ἰωαννίδην.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη μελετήσασα ἐν ἑννέᾳ συνεδριάσει τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ θέμα ὑπέβαλεν εἰς τὴν Α. Θ. Π. τὰ πορίσματα αὐτῆς διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς.

« Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα »

Προθύμως ὑπέκοντες τῇ προσκυνητῇ ἐπιταγῇ τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος οἱ ὑποφαινόμενοι συνήλθομεν ὅπως συνεισφέρωμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸν ὄβολόν τῶν ὀλίγων ἡμῶν μουσικῶν γνώσεων πρὸς τὴν ἐφικτὴν τακτοποίησιν καὶ διακανόνισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ καθαρισμόν αὐτῆς ἀπὸ ἐπεισάκτων μελῶν μὴ συναδόντων τῇ ἀρχαίᾳ μελοποιᾷ. Ἐν τῷ ἐγκαρδίῳ ἡμῶν πόθῳ, ὃν συμμεριζόμεθα μετὰ παντὸς φίλου τῶν πατρῶων ἡμῶν, εὐχαριστοῦντες τὴν ὑμετέραν θειοτάτην παναγιότητα ἐπὶ τῇ προνοίᾳ καὶ μερίμνῃ, ἣν ἀνέλαβεν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἅμα καὶ ἐθνικοῦ ἡμῶν τούτου κειμηλίου, ὑποβάλλομεν μετὰ σεβασμοῦ τὴν παροῦσαν ἡμῶν ταπεινὴν ἔκθεσιν

περιέχουσαν συνοπτικῶς τὸ σύνολον τῶν πρακτικῶν ἡμῶν ἐν ἑννέᾳ συνεδριάσει.

Στερούμενοι ὠρισμένου προγράμματος διὰ τὴν ἐργασίαν ἡμῶν ἐθεωρήσαμεν ἐπάναγκες, πρὶν χωρήσωμεν περαιτέρω, νὰ ὑποβάλωμεν ὑπὸ τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς ἐγκρίσιν σιν τὰς τε γενικὰς ἀρχὰς καὶ βάσεις τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν καὶ τὴν πορείαν, ἣν ἐγαράξαμεν ἐπὶ τοῦ ὁλοῦ ἔργου. Ἐκθέτομεν ἐνταῦθα τοὺς γενικοὺς κανόνους καὶ μουσικὰς ἀρχὰς, ὧν τὴν παραδοχὴν καὶ εἰσαγωγὴν νομίζομεν ἀναγκαίαν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦμένου.

Ἐν πρώτοις λαβόντες ὑπ' ὄψιν ὅτι τό τε ὕψος τῶν φθόγγων καὶ ἡ χρονικὴ ἀγωγὴ τῶν μελῶν εἰσιν ἀόριστα,

α) προτείνομεν ἵνα εἰσαχθῇ ἐν τῷ μουσικῷ ἡμῶν συστήματι φθόγγος τις ὠρισμένων παλμῶν ὡς ἀρχικόν τι θεμέλιον, πρὸς ὃ νὰ σχετίζωνται τὰ ἴσα ἐκάστου ἤχου ὡς τοιοῦτον δὲ φθόγγον παρεδέχθημεν τὸν ΝΗ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν DO, (264 παλμῶν) κατὰ τὸ γερμανικὸν τوناρίον, καὶ ἐντελῶς καταλλήλον πρὸς τὸ παρ' ἡμῶν καθεστὸς φωνητικὸν σύστημα· προτείνομεν δὲ, ἐὰν ἡ ὑμετέρα θειοτάτη παναγιότης εὐαρεστηθῇ νὰ ἐγκρίνῃ τοῦτο, καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τωναρίου ἀναδιδόντος τὸν φθόγγον τοῦτον καὶ τὴν καταλλήλον αὐτοῦ χρῆσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις πρὸς ὁδηγίαν τῶν ψαλλόντων.

β) ὠρίσαμεν ἐπὶ τοῦ μετρονόμου τρεῖς κυρίας ἀγωγὰς· τὴν βραδεῖαν, ἔχουσαν 56 κρούσεις κατὰ τὴν πρῶτον λεπτόν· τὴν μέσην 65, καὶ τὴν ταχεῖαν 80· καὶ τρεῖς δευτερευούσας· τὴν μετρίαν 80, τὴν ταχυτάτην 208, καὶ τὸ χῦμα ἰσοδυναμοῦν τῷ διπλασίῳ τῆς ταχείας. Προτιθέμεθα δὲ νὰ συμπληρώσωμεν τὴν διαίρεσιν ταύτην καὶ δι' ἄλλων ἀγωγῶν κατὰ τὰς παρουσιασθησομένας ἀνάγκας τοῦ μέλους.

γ) ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σημείων τῆς ποιότητος, νομίζομεν καλὸν νὰ τεθῇ φραγμὸς τις εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ ἀρέσκειαν τῶν ἱεροψαλτῶν διὰ καταλλήλου ἐρμηνείας· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις καὶ ἐτέρων μουσικοδιδασκάλων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐνομίσαμεν καθήκον ἡμῶν ν' ἀσχοληθῶμεν καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων ζητημάτων τᾶς εως δευτερευόντων μὲν κατ' ἑαυτά, πολλοὺ δὲ λόγου ἀξίων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέρους καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἀκολουθιῶν· τιαῦτα δὲ εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν μουσικῶν κειμένων τῶν διαφόρων μελῶν κατὰ τὰς κατὰ καιροὺς ἐκδόσεις· ἡ διακανόνισις ἐν γένει μὲν, ἰδίᾳ δὲ ἐν πολλοῖς ἐπισήμοις μέλεσι τῶν παύσεων πρὸς εἰσπνοὴν τοῦ ψαλλόντος, ὅπερ παρ' ἡμῶν εἶναι ἀκανόνιστον καὶ αὐθαίρετον· ἡ ἐργασία τῶν κανοναρχῶν· ἡ διακανόνισις τῶν ἱσῶν τῶν βοηθῶν καὶ πλεῖστα ἄλλα, ὧν ἡ ἀνάγκη εἶναι πασιφανής. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἡ ἐκδόσις τοῦ κειμένου ἀπασῶν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν μετὰ προηγουμένην ἐκλογὴν, ἐπιθεώρησιν καὶ διώρθωσιν αὐτῶν. Ἡ ἐργασία αὕτη δε

καὶ χρόνου μακροῦ καὶ τῆς συμπτώσεως καὶ ἐτέρων μουσικοδιδασκάλων.

Ἡμεῖς δὲ προθυμοποιούμενοι νὰ υποβάλωμεν τῇ ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ πανηγύρεϊ διειγμάτι τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἡψάμεθα τῆς ἱερᾶς λειτουργίας τῶν συνήθων Κυριακῶν τοῦ Χρυσοστόμου, ἐνὸς ἱερέως καὶ ἐνὸς διακόνου ἱερουργούντων, καὶ κατεστρώσαμεν ὁλόκληρον τὸ μουσικὸν αὐτῆς κείμενον, ὅπερ καὶ ἐπισυνάπτωμεν ἐνταῦθα.

Περὶ δὲ τοῦ οὐσιωδικοτάτου ζητήματος τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς μουσικῆς, τοὔτέστι περὶ τῶν τονιαίων διαστημάτων ἐκάστου ἤχου, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ υποβάλωμεν ὀρισμένην γνώμην τῇ ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ πανηγύρεϊ, καθόσον τὸ ζήτημα τοῦτο συνεπάγεται καὶ ἕτερα, οἷον τὸ τῆς εἰσαγωγῆς καταλλήλου ὀργάνου ἐν τῇ μελέτῃ καὶ διδασκαλίᾳ, οὗ ἡ ὠφέλεια καὶ, τολμῶμεν εἰπεῖν, ἡ ἀνάγκη ὁμοφώνως παρ' ἡμῖν ὁμολογεῖται, καὶ τὴν παραδοχὴν τῶν ἀναγκαίων βελτιώσεων περὶ τὴν σημειογραφίαν, ἥ καὶ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐτέρας καταλλήλου γραφῆς πρὸς χρῆσιν τοῦ ὀργάνου· ἄλλως τε ἀγνοοῦντες κατὰ πόσον τὰ ζητήματα ταῦτα περιλαμβάνονται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἐργασίας, ἀπεκδεχόμεθα τὴν περὶ τούτου προσκυνητὴν ἐπιταγὴν τῆς ὑμετέρας θειοτάτης πανηγύρεως, ἥς, κατασπαζόμενοι τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιάν,

διατελοῦμεν δοῦλοι ταπεινότατοι

Ἐν Φαναρίῳ 25 Μαρτίου 1881

Ἀρχιμ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΦΘΟΝΙΑΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΠΑΘΑΡΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΟΛΑΚΗΣ
ΙΩΑΣΑΦ μοναχὸς
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΩΑΝΝΙΑΗΣ

Ἡ ἱερὰ σύνοδος, εἰς ἣν παρεπέμφθη ἡ ἐκθεσις αὕτη, μελετήσασα ἐνέκρινε τὰς διατυπωθείσας σκέψεις καὶ ἀνέθετο εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιτροπὴν τὴν συμπληρώσιν τοῦ ἔργου, οὗτινος πεφωτισμένως καὶ ἐπιστημονῶς καθώρισε τὰς πρώτας τῆς ἐπιτυχίας βάσεις. Ἐπὶ τὰς γνώσεις δὲ τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης πεποιθότες ἐλπίζομεν ὅτι οὐκ εἰς μακρὸν ἐκπληρωθήσεται ὁ υποκάρδιος πόθος πάντος τῶν πατρίων ζηλωτοῦ καὶ ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ ἀποτινάσσουσα τὰ ὀθνεῖα ὅσα ἡ ἀμάθεια ἐπεφόρτισεν αὐτῇ ἀνηθήσει ἐν ὅλῃ τῇ σεμνοπρεπεῖᾳ τοῦ ἀρχαίου μέλους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ (*)

Τετάρτη 10. Μνήμη τῆς ἀθλήσεως τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.

Οὗτοι ὤρμητο ἐκ τῆς ἐν τῇ Θρακίᾳ χερσονήσῳ ἐπὶ τοῦ Μελανοῦ κόλπου Κυρίας· καὶ ἡ μὲν Ἀντωνίνα σιμῶς καὶ δόσις διάγουσα συνελήθη διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ μαριαχῶς βασινοῦσά, ἐπεὶ οὐκ

(*) Συνέχεια (ἴδε Ἑκκλ. Ἀληθείας τοῦχ. Β').

ἠθέλησε θῆσαι τοῖς εἰδώλοις, ἐκαλείσθη εἰς ἄσιμον αἶον, εἰς ὃν ὁ Ἀλεξάνδρος εἰσχωρήσας ἀπαλλάττει τῆς εἰρκτῆς, τὴν χλαμύδα αὐτοῦ προσενεγκὼν εἰς μεταμύσιν, αὐτὸς δὲ παρκαμέναις ἐν τῷ οἴκῳ ἀντὶ τῆς φυγαδευθείσης μάρτυρος. Τοῦ πράγματος γνωστοῦ γενομένου ἐκ στρατιωτῶν τινῶν σταλόντων εἰς τὸ ἐμβρίσιον τὴν ἁγίαν, συλλαμβάνεται ὁ Ἀλεξάνδρος καὶ ἐκ προσταγῆς τοῦ ἡγεμόνος αὐτὸς τε καὶ ἡ συλληφθεῖσα πάλιν ἐν τῷ μεταξὺ Ἀντωνίνα ἀποκόπτονται τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν, εἴτα τὰ σώματα πίσση ἐπιχρισθέντες ὑγρῇ ἐξωθοῦνται καὶ ῥιπτόνται εἰς βόθρον πυρὸς καὶ οὕτω τὸ μακάριον τέλος δέχονται.

Κύρατο Ἀλεξάνδρος καὶ Ἀντωνίνη
τὸν βόθρον ἀκάτιον εἰς τρυφὴν φέρον.

Πέμπτη 11. Μνήμη τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβας.

Ὁ Βαρθολομαῖος ὁ θολομαῖος ἦν ἐκ Γαλιλαίας, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι (Πράξ. α' 40, 41, 6' 7). Ἀγνοοῦμεν ὅμως ἐκ τίνος πόλεως ἢ κώμης κατήγετο, σὺ δ' ἔχομεν βεβαίαν τινὰ ἱστορίαν τοῦ βίου καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἡ λοιπὴ παράδοσις θέλει αὐτὸν κηρύττειν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, ἐν τῇ εὐδαίμωνι Ἀρχιδίᾳ, ἐν Περσίᾳ καὶ Ἀθυσσινίᾳ. Νικηφόρος ὁ Κάλλιπτος θέλει αὐτὸν προσδεθέντα ἐν Ἱερραπόλει τῆς Φρυγίας ἐπὶ σταυροῦ καὶ ἀπολυθέντα κατόπιν, μετὰ πολλῶν δὲ χρόνων ἔπειτα ἀλλήσαντα αὐτὸς σταυρικῶς ἐν Οὐρβανουπόλει τῆς Κιλικίας. Πολλοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ ὁ Ναθαναήλ, α' διότι σὺν αὐτῷ τοῦ Εὐαγγελίου γίνεται λόγος περὶ τῆς εἰς τὴν ἀποστολικὴν διακονίαν κλήσεως αὐτοῦ, ἐν ᾧ τοῦναντίον οὐκ ὁλίγα ἀντιγινώσκονται περὶ τοῦ Ναθαναήλ· β' οἱ εὐαγγελισταὶ οἱ λαλοῦντες περὶ τοῦ Βαρθολομαίου σὺν δὲ λέγουσι περὶ τοῦ Ναθαναήλ· δὲ δὲ Ἰωάννης, ὅστις διηγεῖται περὶ τοῦ Ναθαναήλ, σιωπᾷ περὶ τοῦ Βαρθολομαίου· γ' τὸ ὄνομα Βαρθολομαῖος εἶνε πατρωνυμικόν, σημαίνον υἱὸν θολομαίου, καὶ οὐκ ἔστιν· ἔθεν πιθανὸν ὅτι ὁ ἀπόστολος αὗτος ἔφερε κύριον ὄνομα Ναθαναήλ.

Ὁ Βαρνάβας ἑκαλεῖτο πρότερον Ἰωσήφ, μετωνομάσθη δὲ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων Βαρνάβας (ἑβραϊστὶ βάρ-νεβουα, τοῦτ' ἔστιν· υἱὸς παρακλήσεως). Ἦν δὲ Κύπριος τὴν πατρίδα ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ· πωλήσας τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, ἔδωκε τὰ εἰσπραχθέντα χρήματα εἰς τοὺς ἀποστόλους (Πράξ. δ' 36, 37), καὶ προσκολληθεὶς εἰς τὸν θεῖον Παῦλον ἔμα· τῇ εἰς Χριστὸν προσόδῳ τούτου (Πράξ. ια' 20—26) ἐπέμφθη ὑπὸ τῶν ἀποστόλων εἰς πολλοὺς ἔθνη τῆς Ἰταλιαντικῆς τόπου πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας (Πρ. ιγ' 2, 10' 1) συνοδοιπορήσας τῷ Παύλῳ εἰς περιόδον τινὰ χάριν τοῦ κηρύγματος (Πρ. ιε' 4 καὶ ἐφεξ.), καὶ μετὰ ταῦτα ἔλθων μετ' αὐτοῦ εἰς Ἀντιόχειαν (αὐτόθι, 30) ἀπεχωρίσθη καὶ παραλαβὼν τὸν Ἰωάννην (Μάρκον) ἐξέπλευσεν εἰς Κύπρον (αὐτ. 37—40). Τὰ τοῦ περαιτέρω βίου αὐτοῦ διαφόροις ἀφηγούνται ἐκ παραδόσεως. Οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι μεταδὴς εἰς Ἰταλίαν ἐγένετο ἐπίσκοπος τῆς ἐν Μεδιολάνου συστάσεως ἐκκλησίας, οἱ δὲ ὅτι διατρίβας μικρὸν ἐν Ρώμῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἐπανῆλθεν εἰς Κύπρον, ὅθα (ἐν Σαλαμίνι) ἀπέθανε τὸν μαρτυρικὸν θάνατον λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται ὀρθότερα, διότι ἐν ἔτει 488 ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος ἀνευρέθη ἐν Κύπρῳ τὸ πάντιμον αὐτοῦ λείψανον φέρον ἐπὶ τοῦ στήθους κείμενον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἱεροῦ Ματθαίου γεγραμμένον ἐλληνιστὶ δι' ἰδίαν αὐτοῦ χερσίν.

Καὶ σὺς μαθητῆς, Χριστὲ, Βαρθολομαῖος
μιμούμενός σε σταυρικὸν φέρε πάθος.
Ἐπεὶ λίθον σάφειρον, ὡς γραφὴ λέγει,
τοὺς συντρίβοντας εἶχε Βαρνάβας λίθους.

Παρασκευή 12. Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ὁνουφρίου τοῦ Αἰγυπτίου.

Ἐν ἀρχῇ μὲν οὗτος ἐμόνασεν ἐν τινι κοινοβίῳ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Θηβῶν, εἴτα δὲ ζηλώσας τὸν βίον Ἠλίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐξῆλθε